

આપણી વાત

સંકલન : પ્રફુલ્લ રાવલ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત ક. લા. સ્વાધ્યાયમંદિર અને ભોળાભાઈ પટેલ માતૃભાષા સંવર્ધન કેન્દ્રના ઉપક્રમે તા. ૫-૨-૨૦૧૫થી ૨૫-૨-૨૦૧૫ સુધી ૧૫ દિવસના માતૃભાષા પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમની ૧૩મી બેચનું આયોજન થયું. આ બેચમાં કુલ ૨૧ તાલીમાર્થીઓ નોંધાયા હતા. તા. ૨૫-૨-૨૦૧૫ના રોજ સાંજે ૫.૦૦ કલાકે કાર્યક્રમનો આરંભ કરવામાં આવ્યો હતો. ક. લા. સ્વાધ્યાયમંદિરનાં નિયામક પારુલબહેન દેસાઈએ અભ્યાસક્રમની ભૂમિકા રજૂ કરી હતી. પરિષદના મહામંત્રી પ્રફુલ્લભાઈએ બધાને આવકાર આપ્યો હતો. પરિષદના પ્રમુખ શ્રી ધીરુભાઈ પરીખે માતૃભાષામાં દરેકે સજ્જતા કેળવવી જ જોઈએ એ વાત પર ભાર મૂક્યો હતો. આ અભ્યાસક્રમમાં ભાષાશિક્ષણ સાથે સંકળાયેલા વિવિધ વિદ્વાનો – મનસુખ સલ્લા, રતિલાલ બોરીસાગર, કીર્તિદા શાહ, નીલોત્પલા ગાંધી, પિંકી પંડ્યા, નિયતિ અંતાણી, કિશોર ચંદારાણા, નિસર્ગ આહીર, હેતલ પંડ્યા વગેરે દ્વારા ભાષાના વિવિધ કૌશલ્યો, અનુસ્વાર, વિરામચિહ્નો, જોડણી, નામપદ, ક્રિયાપદ, વાક્યની રચના અને વાક્યના પ્રકારો જેવા વિષયો અંગે પાયાની ચર્ચા દષ્ટાંતો સાથે કરી. વિદ્યાર્થીઓનો પ્રતિભાવ હતો કે હવે અમે અમારી ગુજરાતીને સારી રીતે સમજી શકીએ છીએ. પરીક્ષામાં કુલ ૧૫ તાલીમાર્થીઓએ હાજરી આપી. બધા જ તાલીમાર્થીઓ ઉત્તીર્ણ થયા છે.

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ અને ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગરના સંયુક્ત ઉપક્રમે તા. ૧૪-૩-૨૦૧૫ને શનિવારના રોજ શ્રી યશવંત શુક્લ શતાબ્દી પરિસંવાદનું આયોજન કોન્ફરન્સ રૂમ, એચ. કે. આર્ટ્સ કોલેજમાં કરવામાં આવ્યું હતું. આ પરિસંવાદ પરિષદ પ્રમુખ શ્રી ધીરુભાઈ પરીખની અધ્યક્ષતામાં યોજાયો હતો. એચ. કે. કોલેજના ટ્રસ્ટી શ્રી અંબરીષભાઈ શાહે સૌનું સ્વાગત કર્યું હતું. શ્રી રઘુવીર ચૌધરીએ બીજરૂપ વક્તવ્ય આપ્યું હતું. શ્રી નીતિન વડગામાએ પરિસંવાદની ભૂમિકા બાંધી આપી હતી. શ્રી યશવંત શુક્લના પુત્ર શ્રી આશુતોષ શુક્લએ પિતા સાથેનાં સંસ્મરણો વાગોળ્યાં હતાં. શ્રી ધીરુભાઈ પરીખે અધ્યક્ષીય વક્તવ્ય આપ્યું હતું. અને શ્રી દષ્ટિ પટેલે યશવંત શુક્લના ગદ્યાંશનું પઠન કર્યું હતું. નીતિન વડગામાએ સરસ સંચાલન કર્યું હતું. પરિસંવાદની બીજી બેઠક શ્રી ચંદ્રકાન્ત શેઠની અધ્યક્ષતામાં 'વિવેચક શ્રી યશવંત શુક્લ' વિશેની હતી. જેમાં સર્વશ્રી દર્શના ધોળકિયાએ 'કેન્દ્ર અને પરિઘ' વિશે, પ્રફુલ્લ રાવલે 'પ્રતિસ્પંદ' વિશે, ભરત મહેતાએ 'ઉપલબ્ધિ' વિશે, રમેશ ર. દવેએ 'શબ્દાન્તર' વિશે, ધીરેન્દ્ર મહેતાએ 'યશવંત શુક્લની વિવેચનદષ્ટિ : નવલકથાના અનુસંધાનમાં' વિશે વ્યાખ્યાનો આપ્યા હતાં. શ્રી ચંદ્રકાન્ત શેઠે અધ્યક્ષીય વક્તવ્ય આપ્યું હતું. આ બેઠકનું

સંચાલન શ્રી યોગેશ જોષીએ કર્યું હતું. પરિસંવાદની ત્રીજી બેઠક શ્રી વિષ્ણુ પંડ્યાની અધ્યક્ષતામાં 'પત્રકાર, કેળવણીકાર અને અનુવાદક યશવંત શુક્લ' વિશેની હતી. જેમાં સર્વશ્રી રમેશ બી. શાહે 'કેળવણી-શિક્ષણ' વિશે, પ્રીતિ શાહે 'પત્રકારત્વ' વિશે, કિરીટ દૂધાતે 'અનુવાદ' વિશે વક્તવ્યો આપ્યાં હતાં. શ્રી વિષ્ણુ પંડ્યાએ અધ્યક્ષીય પ્રવચન કર્યું હતું. આ બેઠકનું સંચાલન નીતિન વડગામાએ કર્યું હતું. આ પરિસંવાદ સવારે ૯.૩૦થી ૫.૦૦ કલાક સુધી ચાલ્યો હતો. આ આખા દિવસમાં શ્રી યશવંત શુક્લના જીવન અને સર્જનને યાદ કરીને તેમની શતાબ્દીવંદના કરવામાં આવી હતી.

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા યોજાતા 'આપણો કવિતાવારસો' કાર્યક્રમ અંતર્ગત ગાંધીનગર સાહિત્ય સભા, ગાંધીનગરના સહયોગથી તા. ૧૫-૩-૨૦૧૫ના રોજ ગાંધીનગર જિલ્લા પુસ્તકાલય, સેક્ટર-૨૧, ગાંધીનગરમાં સાંજે ૬.૦૦ કલાકે શ્રી રવીન્દ્ર પારેખે પોતાની કાવ્યરચનાઓનો આસ્વાદ કરાવ્યો હતો. શ્રી નટવર હેડાઉએ સ્વાગત કરીને ભૂમિકા બાંધી આપી હતી. શ્રી હરિકૃષ્ણ પાઠકે રવીન્દ્ર પારેખનો પરિચય કરાવ્યો હતો.

□

ગુડી પડવો - ન્હાનાલાલના જન્મદિવસે અક્ષર પાડું છું ત્યારે ન્હાનાલાલનું સ્મરણ થાય. મહા કવિ ન્હાનાલાલ સ્મારક ટ્રસ્ટ પ્રતિવર્ષ ગુડી પડવોના દિવસે ન્હાનાલાલનું સ્મરણ કરે છે. આ કાર્યક્રમ વર્ષોથી પરિષદમાં થાય છે. વળી પરિષદ પોતાના કાર્યક્રમો પણ કરતી રહે છે. ભાષાસંવર્ધન કેન્દ્રના ઉપક્રમે માતૃભાષા કૌશલ પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ થયો છે. ૧૧મી માર્ચે વ્યાખ્યાનમાળામાં અદિતિ દેસાઈએ 'મારી નાટ્યસર્જનપ્રક્રિયા' વિષય પર વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

પરિષદની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રકાશન તેમજ પરિસંવાદો થતાં રહે છે. આ ક્ષણે પરિષદના પૂર્વપ્રમુખ શ્રી નારાયણ દેસાઈનું અવસાન થયું તે એક દુઃખદ ઘટના છે. પરિષદપ્રમુખ તરીકે એમણે ગુજરાતનાં ઘણાં શહેરોમાં સાહિત્યયાત્રા કરી હતી અને એમ પ્રજા સુધી ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનું નામ પહોંચ્યું હતું. તેમણે 'પરબ'માં લખેલા અધ્યક્ષીય પત્રો તેમની ગુજરાતી ભાષા પ્રત્યેની અપૂર્વ લાગણી વ્યક્ત કરતા હતા. એમના જવાથી પરિષદને ખોટ પડી છે.

શ્રદ્ધાંજલિ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ગુજરાત સાહિત્ય સભા, કુમાર ટ્રસ્ટ, કવિલોક ટ્રસ્ટ, નિરીક્ષક, ભાષાન્તરનિધિ ઇત્યાદિ સાહિત્યિક સંસ્થાઓના ઉપક્રમે તા. ૧૬-૨-૨૦૧૫ને સોમવારે શ્રી ચિમનભાઈ શિવશંકર ત્રિવેદી, શ્રી રતિલાલ સાંકળચંદ નાયક, શ્રી અશ્વિન મહેતા, શ્રી ઉપેન્દ્ર ત્રિવેદી, શ્રી યશવંત કડીકરના અવસાનની શોકસભા મળી હતી. તેમાં શ્રી રઘુવીર ચૌધરી, શ્રી ચંદ્રકાન્ત શેઠ, શ્રી કુમારપાળ દેસાઈ, શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલ, શ્રી પ્રવીણ પંડ્યા, શ્રી માધવ રામાનુજ, શ્રી ઉષા ઉપાધ્યાય, શ્રી નટવર પટેલે શ્રદ્ધાંજલિ અર્પી હતી.

આ સભાના અધ્યક્ષસ્થાને પરિષદપ્રમુખ ધીરુભાઈ પરીખ હતા. તેઓએ પણ આ સૌ દિવંગતોને શ્રદ્ધાંજલિ આપી હતી. આ સભાના અંતે શ્રી ચિમનભાઈ ત્રિવેદીના પરિવારજનો દ્વારા તેમની સ્મૃતિ જળવાઈ રહે અને મધ્યકાલ ક્ષેત્રે કામ થાય તે માટે રૂ. બે લાખનું દાન આપ્યું છે. પરિષદ ચિમનભાઈ ત્રિવેદીના પરિવારનો આભાર માને છે.

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, સત્યશોધક સભા, નર્મદ સાહિત્યસભા, સુરત, સાહિત્ય સંગમ, રાષ્ટ્રીય કલાકેન્દ્ર, સન્તર્ષિના સંયુક્ત ઉપક્રમે સુરતમાં પ્રખર રેશનાલિસ્ટ, સાહિત્યકાર, વાર્તાકાર, ચિંતક, ડૉ. રમણ પાઠકની સ્મરણાંજલિ સભા ડૉ. બી. એ. પરીખના પ્રમુખસ્થાને યોજાઈ હતી.

પરિષદના આગામી કાર્યક્રમો

પાક્ષિકી

તા. ૨-૪-૨૦૧૫ અને તા. ૨૩-૪-૨૦૧૫ના ગુરુવારના રોજ પાક્ષિકીમાં વાર્તાનું પઠન થશે. સાંજે ૬.૧૫ કલાકે.

વિશ્વકવિતાકેન્દ્ર અંતર્ગત

તા. ૧, ૮, ૧૫, ૨૨-૪-૨૦૧૫ના રોજ બુધસભા અને તા. ૨૯-૪-૨૦૧૫ના રોજ વ્યાખ્યાન સાંજે ૭.૦૦ કલાકે.

નવોદિત સર્જકોના પ્રથમ પુસ્તકનું પ્રકાશન

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ક. લા. સ્વાધ્યાયમંદિર હસ્તક શ્રી બી. કે. મજૂમદાર ટ્રસ્ટ પ્રકાશનશ્રેણી અંતર્ગત નવોદિત સર્જકોના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન કરવામાં આવે છે. આથી જે નવોદિત લેખકો-લેખિકાઓનું એક પણ પુસ્તક પ્રગટ ન થયું હોય તેઓ આ શ્રેણીમાં પોતાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકની હસ્તપ્રત મોકલી શકે છે. આ પુસ્તકની પૃષ્ઠ મર્યાદા ૧૫૦ની રહેશે. હસ્તપ્રતની ટાઇપ કોપી મોકલવી. હસ્તપ્રત તા. ૩૦-૫-૨૦૧૫ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. હસ્તપ્રત મોકલવાનું સરનામું - પ્રકાશનમંત્રી, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ગોવર્ધનભવન, આશ્રમમાર્ગ, અમદાવાદ-૯.

લેખિકાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના 'શ્રીમતી જ્યોત્સ્નાબહેન હસિતકાન્ત બૂચ' નિધિ અંતર્ગત લેખિકાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન કરવામાં આવે છે. આથી જે લેખિકાઓનું એક પણ પુસ્તક પ્રગટ ન થયું હોય તેઓ આ શ્રેણીમાં પોતાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકની હસ્તપ્રત મોકલી શકે છે. આ પુસ્તકની પૃષ્ઠમર્યાદા ૧૦૦ની રહેશે. હસ્તપ્રતની ટાઇપ કોપી મોકલવી. હસ્તપ્રત તા. ૩૦-૫-૨૦૧૫ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. હસ્તપ્રત મોકલવાનું સરનામું - પ્રકાશનમંત્રી, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ગોવર્ધનભવન, આશ્રમ માર્ગ, અમદાવાદ-૯.